

Enskild motion M1623

Motion till riksdagen 2025/26:2899

av Adam Reuterskiöld m.fl. (M)

En ökad marginalnytta

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ledningen och styrningen av statlig, kommunal och regional verksamhet och hur denna kan göras effektivare, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över strukturen och antalet av statliga myndigheter och verk i syfte att minska antalet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att överväga att ge i uppdrag åt ESV att utarbeta styrnings-, mättnings- och uppföljningsmodell för en effektivare styrning av myndigheter och verk och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utarbeta riktlinjer för framtagningen av instruktioner och regleringsbrev som syftar till att tillse att verksamheterna verkar för mesta möjliga övergripande nytta, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Idag är staten, genom sina myndigheter och verk, en av de största kostnadsdrivarna i det svenska samhället. Regelbördan – lagar, regler och förordningar – påverkar inte produktiviteten bara i Sverige utan i hela EU. Detta har även påtalats av EU-kommissionens ordförande. När regelverken växer snabbare än nyttan de skapar riskerar det att hämma tillväxt, innovation och medborgarnas vardagsekonomi.

Sverige har dessutom en unik modell med hög grad av myndighetsautonomi. Myndigheterna arbetar självständigt inom sina ansvarsområden, vilket ger flexibilitet men också risk för överlappningar och ineffektiv resursanvändning. För varje ny regel eller förordning kan det finnas en lokal nytta, men frågan är om helheten gynnar samhällsekonomi och medborgarna.

För att öka nyttan och minska kostnaderna måste staten använda styrmedel som regleringsbrev, särskilda uppdrag och samverkansstrukturer på ett mer resultatriktat sätt. När myndigheter samarbetar effektivt kan resurser delas, dubbelarbete undvikas och service till företag och medborgare förbättras. Det skapar större nytta för medborgarna på de skattemedel som satsas.

Lagstiftningen ger redan en grund för detta. Förvaltningslagen (2017:900) anger att myndigheter är skyldiga att samarbeta i frågor som berör flera aktörer. För medborgarna och företagen innebär detta snabbare beslut, mindre administration och bättre tillgång till service – något som i sin tur stärker konkurrenskraft och samhällsekonomisk effektivitet.

Men det som inte mäts följs heller inte upp. Därför behöver regeringen och Regeringskansliet i högre grad utvärdera hur myndigheter samverkar, med tydliga krav och konsekvenser om brister upptäcks. Riksrevisionen spelar här en viktig roll genom att granska kostnadseffektiviteten i samarbetet.

För att säkerställa största möjliga nytta för medborgarna krävs en övergripande styrning av hela förvaltningsmodellen. Ekonomistyrningsverket (ESV) bör ges ett tydligare uppdrag att analysera och lämna förslag på förbättringar i styrningen, särskilt med fokus på kostnadseffektivitet och samhällsekonomisk nytta. Genom skarpa instruktioner och regleringsbrev kan regeringen redan på kort sikt driva fram mer samarbete, vilket frigör resurser till välfärd, stärker konkurrenskraften och minskar de administrativa kostnaderna för både staten och medborgarna.

Adam Reuterskiöld (M)

Fredrik Ahlstedt (M)

Jan Ericson (M)